

mu še ni bil na vrhu; reka Ind ga obliva na severu in je tam 3000 čevljev nad morjem, in od tod se lahko gledajo velikanski snežniki. 150 angleških milj na severo-vzhod ti gori je gora dosihmal imenovana, ki je baje takó visoka kakor Mount Everest, in ta je tedaj druga gora na zemlji, kar se tiče visokosti, a nahaja se v sredi velikanskih ledenikov in takó daleč od obljudenih krajev, da je izmed Evropejcev menda drugi ni videl, kakor merjevci pri angleški komisiji. Blizu nje sta Mašerbrum in Gušerbrum blizu 26.000 čevljev visoka in več drugih vršacev od 22.000 — 25.000 čevljev višave. Na severnih krajih okraja Kašmirskega je svet v Indiji najbolj zvišan. Prelazi so tukaj 19.000 čevljev visoki, in čez prelaze nad 18.000 čevljev visoko hodijo sploh še s tovari. — Tukaj je tedaj hribolazcem še mnogo svetá odprtega.

Zemeljska ožina pri Korintu. Iz Aten se naznanja, da so užé premaknili sveta 1,200.000 kubičnih metrov; vsega skupaj je prevoziti 10,000.000 kubičnih metrov. V Lionu so naročili dva stroja po 450 konjskih sil, ki bosta delala na obeh koncih prihodnjega kanala. S tema bodo premaknili vsak dan 8000 kubikmetro. Delo mislijo izgotoviti v treh letih.

Ženska ročna dela za deklice.

„Delo nas varuje trojnega zla: greha, dolgega časa in revščine“ je rekel nepozabljeni vladika in šolnik Slomšek. Večina naših slovenskih pregovorov nam tudi marljivost priporoča in studi grdo lenobo. Vsak človek, posebno pa še mladina, naj pridno dela, kajti delo bistri duha in krepi teló.

V takem smislu so se tudi z novimi šolskimi postavami ženska ročna dela v ljudske šole uvedela, ter se s tem storil prav zdaten korak za povzdigo ljudskega blagostanja. Ne opisujem pa metode in smotra pri tem uku; to pripuščam vrlim gospicam učiteljicam, ki so strokovnjakinje v tem področji. Obžalovati pa moramo, da se nam gospice učiteljice tako malo kje pokažejo z javnim peresom. Omenjam tedaj tu-le, kakó ženska ročna dela dobrodejno vplivajo na učenke s tem, da učenke rade in redno v šolo hodijo, da se s tem vadijo snage in reda, da se varujejo slabe družšine in lenega pohajkovanja, ter jim to pomaga, da bodo slednjič enkrat prida gospodinje.

Zares prijetno je videti učenke pri tem pouku krog priljubljene učiteljice zbrane, če taista umé svoj posel mikavno, racijonelno opravljati. Pripovedovanje o pridelovanji in izdelovanji tvarine za razne obleke, o prijetnem vplivu snage na red in zdravje, pri-lično pa tudi kaka pripravna pesmica, n. pr.: „Predica“, „Perica“ mej delom ves pouk znatno poživí. Tako v šoli, a tudi zunaj šole postane ta poduk plodonosen. Vselej in zeló sem se oveselil, če sem na sprehodu ali ob drugi priliki zadel na tropo pastirjev in opazil, da so se pastarice, mesto da bi pri praznih, dostikrat neslanih in nespodobnih igrah z neposajenimi pastirji tekmovali, posebej same z ročnimi deli zabavale. Tudi tujec, ki pride v naše kraje, se o tej zadevi pohvalno izraža, kajti dandanes dobí užé tudi v naj ubornejem in oddaljenem selu kmetskih deklic, ki vsaj znajo dobro plesti, za silo vezti (heklati) in krpati.

Koliko nedelskega pohajkovanja, nevarnega vasovanja in druge iz lenobe izvirajoče nemarnosti ta pouk lahko zabrani! Namesto v slabo družščino, kar kmetska dekleta itak v nedeljo najraje storé, se kje same snidejo ali pa obišejo svojo nekdanjo učiteljico ter prosijo, da jim kaj novega pokaže in jih v eni ali drugi reči poučí.

Pa tudi v gmotnem obziru so ženski rokotvori zeló koristni. Ne da bi mislil, da bi kmetska dekleta — in ravno take imam tukaj v mislih — postale kake umeteljke v tej stroki, se taiste konečno vender lahko dovedejo tjá, da sebi in domačim vsakdanjo obleko

popravijo, ter pozneje tudi naredé. Takó se dober uspeh tega pouka kmalo zazná ne samo tam, kjer take pridne deklice stanujejo, timveč zvabi tudi sosedne hiše, na zadnje vso občino v posnemo, in stori, da se marsikak krajcar in goldinar, ki ga je trebalo poprej za šveljo, perico i. dr. potrositi, zdaj lahko prihrani. Dobiček in koris' pouka v ženskih ročnih delih tudi največi sovražniki nove šole morajo priznati, da, celó naš zeló konservativni kmet rad vidi, da se njegova hčerka učí plesti in krpati, kajti v to ne potrebuje niti veliko, niti dragocenega orodja in ga vsaj pouk nič ne stane.

Želeti bi bilo, da bi se zasebne učiteljice ženskih ročnih del, tam kjer ni nastavljenih pravih učiteljic, za poučevanje v ženskih ročnih delih tudi bolje plačevale, kajti tù ne gre samo le za pouk, temuč treba je, da se učenkam preskrbuje tudi kaj blagá in priprave pri tem pouku.

J. Rihteršič.

Črtica o opravljeni dokladi ljudskih učiteljev.

(Krist. Engelman.)

„Trkajmo, morebiti se nam bode vender odprlo“, rekel je gosp. Iv. Lapajne pri lanskem učiteljskem zborovanji v Ljubljani. Tem upolnim besedam bi bilo še dostaviti: „ako ne vsega, morebiti dosežemo vsaj nekaj“. Vsak mora spoznati, da ima učitelj na enorazrednici na mnogih krajih veliko težji položaj, kakor v večrazrednici, ker se ima baviti z otroci ne le razne starosti, raznih oddelkov, kakor tudi z oskrbovanjem službe, to je uradnega pisanja. Večina nadučiteljev zdanjih večrazrednic, službovajočih prej kot učitelji na enorazrednicah, lahko pritrdi temu. Naj se mi dovoli, da tù govorim o svoji šoli enorazrednici. Nikakor pa ne mislim, da sem edini v tej razmeri.

Pri lanskem vkupnem pregledu za šolo godnih otrok, in teh, ki so v šolo hodili, naštel sem vseh postavno za šolo godnih otrok 395. Ali ni to število za vsako čveterorazrednico? Ako pa odštejem od tega števila a) učence v ponovljavni šoli; b) učence, ki so duševno in telesno nezmožni; c) ki hodijo drugje v ljudske šole; d) ki ne hodijo v nobeno šolo, morda zaradi oddaljenosti ali slabih potov, pa tudi zaradi pomanjkanja prostora, ostaja mi vsakdanjskih — 222 šolskih otrok, — skoraj zadostno število za trirazrednico! A vse té učence mora en sam učitelj razdeliti po njih različni starosti in zmožnosti navadno v štiri oddelke. Samo po sebi se razumè, da je tù poludneven pouk. A z delom učiteljevim na enorazrednici nismo še pri kraju. Pomislimo dalje, koliko časa je učitelju treba, da za toliko število učencev sestavi in spiše razrednice, glavni zapisnik, svoj ročni zapisnik, katerega sigurno rabi zlasti o priliki $\frac{1}{4}$ -letne ali $\frac{1}{2}$ -letne razredbe. Tù mu še pridejo na vrsto šolska naznanila, katera mora za toliko število šolske mladine h krati izvršiti. A na večrazrednici izvrši vsak učitelj v svojem razredu bodisi polumesečne izkaze šolskih zamud, ali razredbo učencev, kakor tudi šolska naznanila.

Pri lanskem učiteljskem zborovanji v Ljubljani naglaševalo se je, da bi deželni budget vsled opravljenih doklad na enorazrednicah poskočil blizu na 5000 gld. A mej našimi enorazrednicami je več takih, katere zadeva §. 11. postave s 14. maja 1869. l., ki pravi: „Ako bo za tri leta zapored v kateri šoli, povprek vzemši po 80 učencev, mora se brezpogojno poskrbeti še za drugega učitelja, in takó tudi za tretjega; če to število naraste na 160, in takó potem razmerju še dalje pomnoževati število učiteljev“. Tedaj omenjeni paragraf govori o razširjenji enorazrednic. Ako se torej enorazrednica v smislu omenjenega paragrafa iz raznih vzrokov ne more razširiti, naj se vsaj takemu učitelju dovoli primerna opravilna doklada. Pa zakaj se nekatere šole takó počasi razširjajo? Največi zadržek je — se vé da — denar, — tù in tam pa tudi malomarnost